

**УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ
ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ:
ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ**

*Крутько М.А., к.е.н, старший викладач,
Харківський національний технічний університет
Славського господарства імені Петра Василенка*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Спроможність суб'єкта господарської діяльності вдало здійснювати управління інвестиціями має основне значення для реального стимулювання та підвищення ефективності його виробництва. Поряд з реальними інвестиціями в ринковій економіці одержали поширення і фінансові інвестиції. Значна частина індивідуальних інвесторів, особливо фізичних осіб, здійснюють саме фінансове інвестування, як більш доступне і зрозуміле по своїй суті. Фінансові інвестиції – це вкладення коштів у фінансові інструменти, серед яких найбільшу питому вагу займають цінні папери, з метою одержання доходу у формі дивіденду чи відсотка [1]. В сучасних умовах розвитку економічних відносин, коли мають місце невизначеність щодо перспектив діяльності, не встановлена чітка циклічність реалізації продукції і не підтверджено дороге кредитування фінансові інвестиції є вагомим внутрішнім чинником економічного стимулювання суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення основних положень управління фінансовими інвестиціями в підприємстві займались вчені-економісти, зокрема Бланк І., Ковальов В.В., Івасенко А.Г., Федоров А.В., Александер Г., Бейлі Дж. та ін. Але, розроблені вищезгаданими науковцями форми та методи управління інвестиціями в фінансові інструменти не адаптовані до економічної кон'юнктури та сучасних умов здійснення господарської діяльності в умовах глобалізаційних економічних перетворень, які мають місце на території України та в світі. Таким чином, теоретична частина даного питання залишається відкритою і вимагає доопрацювання, вивчення та адаптації для вітчизняної економіки, що і зумовило вибір теми дослідження і підкріпило його актуальність.

Формування цілей статті. Метою проведення дослідження є висвітлення основних теоретичних аспектів забезпечення інвестиційної діяльності та узагальнення підходів щодо управління

фінансовими інвестиціями суб'єктів господарювання. Теоретичною основою дослідження виступають основні положення економічної теорії, праці вчених, законодавчі та нормативно-правові акти України щодо управління фінансовими інвестиціями підприємств. З метою виконання поставленого завдання під час дослідження були використані наступні методи: монографічний, абстрактно-логічний, метод порівняння.

Виклад основного матеріалу дослідження. Трактуювання поняття фінансових інструментів надане в Наказі Міністерства фінансів України від 30 листопада 2001 року № 559 про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 13 «Фінансові інструменти» [2]. Зокрема, фінансові інструменти – контракти, які одночасно приводять до виникнення (збільшення) фінансового активу в одного підприємства і фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу в іншого [3].

На сьогоднішній день в сучасних умовах здійснення трансформаційних процесів в економіці України, створенню позитивного іміджу перешкоджають такі фактори: нестабільність законодавчої бази; недостатність досвіду у сфері розвитку ринкової інфраструктури; низька культура бізнесу; високий рівень корумпованості [4]. Повністю погоджуємося з поданим вище твердженням, яке варто доповнити ще одним фактором – ментальність. Вона в українського народу сформувалася ще з радянських часів і несе в собі суть відбуту час, а не максимально сконцентруватися на досягненні ефекту від виконання покладених обов'язків.

Фінансовими інструментами називаються різні грошові контракти, які забезпечують збільшення фінансового активу і формування фінансових зобов'язань.

Фінансові інструменти поділяються: грошові депозити в банках і небанківських фінансово-кредитних установах; інструменти власного капіталу – прості і привілейовані акції; інструменти позикового капіталу – облігації, векселі тощо; похідні цінні папери – ф'ючерсні контракти, форвардні контракти, опціони, варанти й інші похідні цінні папери.

В умовах розвинутого ринкового господарства основними фінансовими інвестиціями є інвестиції в цінні папери. У той же час в Україні значна частина вільних коштів фізичних осіб розміщується на депозитних рахунках.

Використання депозитних внесків для здійснення фінансового інвестування є традиційною схемою вкладення коштів для більшості населення на пострадянському просторі. Тому банківська система повинна виступати активним посередником між фізичними особами, як власниками вільних коштів, і їх споживачами – підприємствами усіх форм власності в реальному секторі економіки.

Разом з тим необхідно відзначити, що завдяки розвитку ринкового господарства в Україні роль цінних паперів у фінансових інвестиціях буде зростати. Тому є всі підстави докладніше зупинитися на цінних паперах.

Цінні папери (ЦП) – це фінансові інструменти, які свідчать про право володіння чи право позики, визначають відносини між особою, яка їх випустила, і власником і, як правило, передбачають одержання по них визначеного доходу у формі дивиденду або відсотка, а також передачі грошових прав іншим особам [1].

Як свідчить світовий досвід, в умовах перехідних економік, або економік, котрі розвиваються, становлення ринку цінних паперів потребує державної підтримки, а саме: сприяння формуванню інвестиційного клімату, вдосконалення законодавства, лібералізації системи регулювання ринку цінних паперів, розвитку ринків державних і муніципальних цінних паперів тощо [4].

У процесі управління фінансовими інвестиціями розраховують ефективність вкладення коштів у цінні папери. При цьому вважається, що основним показником, який характеризує ефективність фінансового інвестування, є рівень або коефіцієнт повної кінцевої прибутковості фінансових інвестицій [1].

Дуже цінним для України також є польський досвід у реформуванні фінансового ринку. Їхні зміни розпочались ще 1991 році створенням початкової інфраструктури, Комісії з цінних паперів, взаємних фондів, брокерських контор та Варшавської фондової біржі. Продовжилася реформа у 1997 році з появою Комісії з цінних паперів і фондового ринку. Наступними кроками стали започаткування інвестиційних фондів (з окремою юридичною особою) та прийняття нового законодавства про відкриті торги цінними паперами. Важливо зазначити, що на польському фінансовому ринку всі казначейські облигації проходять лістинг на фондовій біржі і нерегульованому міжбанківському ринку. Більшість угод укладається на міжбанківському ринку [5].

Під час розроблення засад регулятивної політики в Україні доцільно враховувати три аспекти:

- просту й чітку схему регулювання для залучення іноземних і сприяння вітчизняним інвесторам;
- орієнтацію на загальну міжнародну тенденцію до посилення державного регулювання;
- розвиток ефективної системи саморегульованих організацій паралельно з посиленням державного регулювання для подолання корупції в системі регулювання.

Для ефективного розвитку українського ринку фінансових інвестицій потрібні: мегарегулятор, створення якого відповідатиме загальним міжнародним тенденціям, а також перспективна стратегія розвитку ринку фінансових інвестицій [6].

Невід’ємною частиною економіки будь-якої країни є цілісність системи господарюючих суб’єктів, за умов якщо вони мають прибутковий характер, знаходяться на платоспроможному рівні і є економічно ефективними. За інших умов відбувається стагнація розвитку і занепад. Простежується залежність, яка демонструє зв’язок між успішністю підприємницької діяльності та рівнем життя в країні [7].

Також зв’язок на макро-, мезо- та мікро-рівнями управління інвестиційною діяльністю підприємства проявляється і в тому, що характер управління на макрорівні визначає вимоги щодо формування та завдання системи управління інвестиційною діяльністю на макрорівні [8]. Саме на цьому наголошують деякі науковці: «чим більш нестабільним є економічне середовище, у якому функціонує підприємство, чим частіше змінюються вимоги, умови, ступінь і характер впливу держави на інвестиційні процеси в економіці, тим актуальнішим є формування гнучких систем управління інвестиційною діяльністю на мікро-рівні: методичного, організаційного, економічного забезпечення» [9, с. 67].

Варто відзначити, що система теоретичного забезпечення понятійного апарату управління фінансовими інвестиціями підприємства, займає чільне місце в загальній стратегії розвитку такого. Саме її результативність стимулює соціально-економічний розвиток не лише господарюючого суб’єкта, а й економіки країни у цілому.

Висновки. Наведені теоретичні основи управління фінансовими інвестиціями підприємства дадуть змогу поліпшити макроекономічні показники держави взагалі та зміцнити систему управління фінансовими інвестиціями і, як результат, поліпшити інвестиційну привабливість.

Література.

1. Управління фінансовими інвестиціями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/investitsijnij-menedzhment/4050-upravlinnya-finansovimi-investitsiyami.html>.
2. Наказ Міністерства фінансів України № 559 від 30.11.2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>.
3. **Гончаров В.М.** Фінансові інвестиції: сутність та теоретичні аспекти залучення / **В.М. Гончаров, О.В. Родіонов** // Серія: Економічні науки – № 21 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpchdu/2008_21_2/articles/39_Goncharov.pdf.
4. **Кущик В.І.** Ринковий механізм регулювання фінансових інвестицій в умовах трансформаційних процесів економіки України / **В.І. Кущик, А.І. Хомицький, І.Р. Герасимчук** [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvntu/17_3/276_Kucyk_17_3.pdf
5. **Раделіцький Ю.О.** Державне регулювання фінансових інвестицій: зарубіжний досвід і національні реалії / **Ю.О. Раделіцький** – Науковий вісник НАТУ України – 2009. – №19.13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvntu/19_13/242_Radelecki_19_13.pdf
6. **Михальчук Л.В.** Фінансові інвестиції як запорука виходу з фінансово-економічної кризи: національні реалії та зарубіжний досвід / **Л.В. Михальчук, Ф.В. Шагній** [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://dspace.nbu.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/91689/20-Mikhalchuk.pdf?sequence=1>.
7. **Крутько М.А.** Фінансовий менеджмент підприємств в сучасних реаліях міжнародної інтеграції / **М.А. Крутько** // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. – 2016. – Вип. 177. – С. 186-191.
8. **Зам'ятіна Н.В.** Теоретико-методичні засади управління інвестиційною діяльністю підприємства / **Н.В. Зам'ятіна** – Актуальні проблеми інвестиційної діяльності та страхування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1303/13znvtzu.pdf>.
9. **Акуленко В.А.** Аналіз теоретичних підходів до управління інвестиційною діяльністю підприємства / **В.А. Акуленко, І.В. Новикова** // Вісник СумДУ. Серія «Економіка». – 2012. – № 3. – С. 66-73.
10. **Бланк И. А.** Инвестиционный менеджмент / **И.А. Бланк** – М. : Эльга, Ника-Центр, 2001. – 448 с.

References.

1. Upravlinnya finansovymy investitsiyamy [Management of financial investments] (n.d.). [ukr.vipreshebnik.ru](http://www.ukr.vipreshebnik.ru). Retrieved from <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/investitsijnij-menedzhment/4050-upravlinnya-finansovimi-investitsiyami.html> [in Ukrainian].

2. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy № 559 vid 30.11.2001 [Order of the Ministry of Finance of Ukraine No. 559 dated 30.11.2001] (n.d.). *zakon3.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01> [in Ukrainian].

3. **Honcharov V.M.** Finansovi investytsiyi: sutnist' ta teoretychni aspekty zaluchennya [Financial Investments: The Essence and Theoretical Aspects of Engagement] (n.d.). *nbuv.gov.ua*. Retrieved from http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpchdtu/2008_21_2/articles/39_Goncharov.pdf [in Ukrainian].

4. **Kutsyk V.I.** Rynkovyy mekhanizm rehulyuvannya finansovykh investytsiy v umovakh transformatsiynykh protsesiv ekonomiky Ukrainy [Market mechanism of regulation of financial investments in the conditions of transformation processes of the Ukrainian economy] (n.d.). *archive.nbuv.gov.ua*. Retrieved from http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/17_3/276_Kucyk_17_3.pdf [in Ukrainian].

5. **Radelyts'kyi Yu.O.** Derzhavne rehulyuvannya finansovykh investytsiy: zarubizhnyy dosvid i natsional'ni realiyi [State regulation of financial investments: foreign experience and national realities] (n.d.). *nbuv.gov.ua*. Retrieved from http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/19_13/242_Radelecki_19_13.pdf [in Ukrainian].

6. **Mykhal'chuk L.V.** Finansovi investytsiyi yak zaporuka vykhodu z finansovo-ekonomichnoyi kryzy: natsional'ni realiyi ta zarubizhnyy dosvid [Financial investments as a pledge to exit the financial and economic crisis: national realities and foreign experience] (n.d.). *dspace.nbuv.gov.ua*. Retrieved from <http://dspace.nbuv.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/91689/20-Mikhalchuk.pdf?sequence=1> [in Ukrainian].

7. **Krut' ko M.A.** (2016). Finansovy menedzhment pidpryemstv v suchasnykh realiyakh mizhnarodnoyi intehratsiyi [Financial management of enterprises in the current realities of international integration]. *Visnyk KHNTUSH: Ekonomichni nauky – Bulletin KhNTUA: Economic sciences*, № 177, pp. 186-191 [in Ukrainian].

8. **Zamyatina N.V.** Teoretyko-metodychni zasady upravlinnya investytsiynoyu diyal' nistyu pidpryemstva [Theoretical and methodical principles of management of investment activity of the enterprise] (n.d.). *fp.cibs.ubs.edu.ua*. Retrieved from <http://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1303/13znvtzu.pdf> [in Ukrainian].

9. **Akulenko V.L.** (2012). Analiz teoretychnykh pidkhodiv do upravlinnya investytsiynoyu diyal' nistyu pidpryemstva [Analysis of theoretical approaches to management of investment activity of the enterprise]. *Visnyk SumDU. Seriya «Ekonomika» – Bulletin Sumy State University. «Economics series»*, No 3 pp. 66-73 [in Ukrainian].

10. **Blank I.A.** (2001). *Investicionnyj menedzhment [Investment management]*. Moscow: Elga, p. 448 [in Russian].

Анотація.

Крутько М.А.   Управління фінансовими інвестиціями підприємства в умовах глобалізації: теоретичні питання.

Стаття присвячена висвітленню теоретичних основ управління фінансовими інвестиціями підприємства. Розглядаються основні аспекти управління інвестиціями в умовах глобалізації. Проаналізовано погляди різних вчених щодо ідентифікації понятійного апарату фінансових інвестицій. Були застосовані методи: аналізу і синтезу – для вивчення об'єкта і предмета дослідження; абстрактно-логічний (теоретичний узагальнення та формулювання висновків). В статті обґрунтовано та уточнено теоретичні положення щодо управління фінансовими інвестиціями в підприємстві для забезпечення якісних рішень в сфері фінансового управління.

Ключові слова: фінансові інвестиції підприємства, управління, цінні папери, фінансові інструменти.

Аннотация.

Крутько М.А.   Управление финансовыми инвестициями предприятия в условиях глобализации: теоретические вопросы.

Статья посвящена теоретическим основам управления финансовыми инвестициями предприятия. Рассматриваются основные аспекты управления инвестициями в условиях глобализации. Проанализированы взгляды разных ученых на вопрос идентификации сути финансовых инвестиций. Были применены методы: анализа и синтеза – для изучения объекта и предмета исследования; абстрактно-логический (теоретические обобщения и формулирования выводов). В статье обоснованы и уточнены теоретические положения по управлению финансовыми инвестициями в предпринимательстве для обеспечения качественных решений в сфере финансового управления.

Ключевые слова: финансовые инвестиции предприятия, управление, ценные бумаги, финансовые инструменты.

Abstract.

Krutko M. Management of financial investment of the enterprise in conditions of globalization: theoretical issues.

The article is devoted to the coverage of theoretical foundations of management of financial investments of the enterprise. The main aspects of investment management in the conditions of globalization are considered. The views of different scholars on the identification of the conceptual apparatus of financial investments are analyzed. Were used methods: analysis and synthesis - to study the object and subject of research; abstract-logical (theoretical generalizations and formulation of conclusions). The article substantiates and clarifies the theoretical positions regarding the management of financial investments in entrepreneurship in order to provide quality solutions in the field of financial management.

Key words: financial investments of the enterprise, management, securities, financial instruments.